

érdemére tartoznék. Azonban a törvényhozó intenciója és a gyakorlati érdekek is a visszautasítás mellett szólnak. Ha u. i. a Pp. miniszteri indokolását vizsgáljuk, eszerint a visszautasítás célja az, hogy megkímélje a bíróságot és a feleket a felesleges munkától és költségektől. A kérdéses esetben pedig a per tárgyalása már a keresetlevél elintézésekor is megállapíthatólag nyilván felesleges munkát és költséget okoz; mert kellékhányos váltó alapján — még ha az alperes a perfelvételi határnapot el is mulasztja — marasztaló ítélet egyáltalán nem hozható. Ugyanis a Pp. 443. §-ának 4. pontja értelmében megtagadandó a mulasztás következményeinek a kimondása, ha a kereset anyagilag nincs megalapítva. Nincs pedig megalapítva a kereset, ha az semmis jogügyleten alapszik (M. i.) Már pedig, ha a váltó kellékhányos, a felperes által előterjesztett adatokból semmis váltóügyletre kell következtetni.

Mindezekből következik, hogy a kellékhányos váltó kapcsán benyújtott keresetlevél a Pp. 141. §-a alapján — habár nem a törvény határozott rendelkezése értelmében — de a törvény szellemének megfelelően idézés kibocsátása nélkül hivatalból visszautasítandó.

Dr. Szabó Gusztáv, kir. bírósági jegyző.

JOGIRODALOM

Csődönkívüli kényszeregyezés és kényszer-felszámolás.

Irta: Dr. Meszlény Artur.

A magyar jogirodalom nélkülözi a jó kommentárt. A kommentár, ha céljának megfelel, az alaposság, a körültekintés, az esetek sokszerűségének gondos megfigyelése s a jogszabályok dogmatikus forrásainak kikutatása útján jut el céljához. A jó kommentár ott kezdődik, ahol elhagyja azt a specialis joganyagot, amely épen tárgyát képezi. Vagyis eljut azokhoz az általános kérdésekhez, amelyek megoldása nélkül soha a speciális kérdések nem oldhatók meg. Fokozottan áll ez a kényszeregyezés jogkérdéseire. Amit a magán- és hiteljog stabil állapotban szabályoz, mondhatnók: amit a jogterületek egészséges állapotban szabályoznak, azt

veszi szabályozás alá a kényszeregyezség beteg, lázas, feldúlt helyzetben. Már pedig az egészséges szervezet ismerete nélkül nem lehet a beteg testet meggyógyítani. Aki a kényszeregyezségi jog területén a kényszeregyezség és csak a kényszeregyezségi jog szabályaival óhajt eligazodni, az nem érhet el céljához. Azt is mondhatná valaki, hogy ez az összefonódottság nem jelent újat az 1916 előtti állapottal szemben, mert a csőd is szerves összefüggést mutat az egészséges organizmus jogszabályaival. A kettő közötti lényeges különbség azonban ott van, hogy a csőd nem egyéb, mint a halott testnek az élő oragnizmusból való eltávolítása, — általános végrehajtás, mint mondani szoktuk —, míg a kényszeregyezség — elvileg — a beteg meggyógyítása, láztalanítása, az organizmus egészséges működésének helyreállítása.

Ha az egyik oldalon a jó kommentár polipkar, amelyik kiszabott központjából kiindulva magához öleli s egybefoglalja a szerteágazó, de belső tartalma szerint együvé tartozó joganyagot, a másik oldalon összekötő kapocs az élet és a jogszabály között. Ha az 1410/1926. M. E. sz. rend. bevezetése abból indul ki, hogy a k. e. eljárás célja az önhibáján kívül válságos anyagi helyzetbe jutott jóhiszemű adós javára lehetővé tenni eddigi gazdasági tevékenységének zavartalan folytatását, ma 5 esztendő múltán sokan leszünk, akik a mondatot úgy fogalmazzuk, hogy a kényszeregyezség célja az eddig még pontosan ki nem kutatott okokból válságba jutott gazdasági élet válság-jelenségeinek minél kisebb áldozatok árán s az önálló existenciák lehető megmentésével való egyensúlyban tartása. Ami e két felfogás mögött rejlő tényesoportban elhajlás, különbözőség rejlik, azt az étellel összhangba hozni a bírói gyakorlat és a jogtudomány hivatott.

Meszlény Arthurnak a kényszeregyezségről és kényszerfelszámolásról szóló, a Tébe kiadásában megjelent kommentárja a közkézen fekvő munka negyedik teljesen átdolgozott kiadása. Tulajdonképpen új munkáról van szó. Amikor az első kiadás megjelent, az egész intézmény új volt, az egész kényszeregyezség nem volt egyéb, mint jogszabályokba foglalt törvényhozói gondolat, mely az egész kontinentális jogirodalomban példa nélkül állott. Az első kiadás ennek a helyzetnek bélyegét viselte magán. Az irány kijelölése, az egésznek a jogrendszerbe való beillesztése, a törvényhozó akaratának magyarázata volt maradék nélkül megvaló-

sított célja. Az új, negyedik kiadás már az életbe áment, a gyakorlat által megszínésített, az eseti jogban is jelentkező kényszeregyezséget mutatja. Mindent, ami a kényszeregyezés jogintézményére vonatkozik, magában foglal Mészlény professor könyve. Nemcsak a jogszabályt és joggyakorlatot, ami ennek a „minden”-nek két alappillére, hanem utbaigazító és felvilágosító magyarázatot is. Megmondja, hogy a jogszabály: 1) mit akar, 2) mit mond, 3) hogyan függ össze a vonatkozó rendelettömeg egyéb intézkedéseivel s 4) hogyan függ össze a jogrendszer egyéb, nem kényszeregyezési szabályaival. Ami egybefoglalva azt jelenti, hogy a gyöngébb logikájú alá mankót ad, az erősebb logikájúnak pedig szemellenzöt, amelynek védelme alatt meszszebb lát, mint e mű kielemező, boncoló, ötleteket felvető és ötletekre kényszerítő segítségével nélkül. Csak belevág ebbe a munkába, hogy a kényszerfelszámolás 1931. február 20.-tól érvényben levő szabályait szervesen beilleszti a kényszeregyezési jogrendszerbe, miközben megmutatja azt a tátongó ürt, amely az új szabályok és az érvényes jogrendszer között van. Eközben adott utmutatásai, az új és a meglevő szabályok közötti hídépítésre vonatkozó véleményei bizonyára erősen és kedvezően fogják befolyásolni a joggyakorlatot helyes irányban való fejlődésében.

A törvény parancsol, a magyarázat vélekedik. Nem mond semmit tehát, hogy akadnak helyei a könyvnek, ahol a Mészlény-féle magyarázatot nem fogadjuk el. — (Pl. 169. old. IV.; az eljárás befejezése után a superquóta tilalma O. H. E. felügyelet folytán: 194. old. felülről 1—2 sor; vagyonfelügyelői díjak tekintetében a nettó aktívák irányadó volta mindig érvényes jogszabály: 126. old. stb. stb.) Azonban még az ilyen kivételes található helyek is gyakran azt eredményezik, hogy a kérdés újabb átgondolására s a jelenlegi gyakorlat magasabb szempontból való kritikájára kényszerít bennünket.

Külön jelentősége a könyvnek, hogy a teljes anyagot feldolgozza. Tehát nemcsak a kényszeregyezséget s felszámolást, hanem a pénzüntézetekre vonatkozó szabályokat is tartalmazza. Adja az O. H. E. alapszabályait és ügyrendjét, a gyakorlatban alkalmazásban levő egyezési ajánlatok szövegét s a büntető szabályokat. (1916. V.) A bírói gyakorlat feldolgozása annyival mondható teljesebbnek az 1930—31-ben megjelent három, egyébként teljesnek mondható összeállítás-

nál (Sándorfi, Nyulászi, Huppert), hogy a megfelelő helyeken 1917-től kezdve közli a bírói határozatokat.

Amit a német kommentár-irodalomban a Staudinger, Staub és Hachenburg nevek jelentenek, azt jelentti Meszlény Arthur neve a kényszerezegységi kommentár-irodalomban.

Dr. Huppert Leó.

A földteherrendezési törvényt és a végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeleteket rendszeresen összeállítva és magyarázó jegyzetekkel ellátva tárgyalja azon füzet, amely a Magyar Törvények Grill-féle kiadásában vitéz dr. Juhász Jenő m. kir. gazdasági főtanácsos, ügyvéd és dr. Hokkes Zoltán ügyvéd, a Vitézek Mezőgazdasági Szövetkezetének ügyésze összeállításában megjelent.

E nagy horderejű törvény — nem említve fontos pénzügyi és földbirtokpolitikai vonatkozásait — a jogélet újszólván minden ágát érinti. Hasznos szolgálatot tettek a szerzők úgy az érdekelt adósoknak és hitelezőknek, mint a jogásközönségnek, amikor ezen törvényes rendelkezéseket — a törvény és rendeletek szövszerinti szövegét is közölve — rendszerbe foglalták.

Bevezetésül ismertetik a szerzők azokat az okokat, amelyek e törvény megalkotását égetően szükségessé tették. Ismertetik a földteherrendezés alapelveit, az Állam és a Magyar Pénzügyi Szindikátus szerepét a földteherrendezés körül; a teherrendezésben közreműködő szerveket, a teherrendezésre irányuló tárgyalás lefolyását, az eredményes teherrendezés jogi hatásait, különösen a teherrendezésből kizárt hitelezők jogainak korlátozását és az u. n. fedezeti elv alkalmazását; a telekkönyvi, végrehajtási és csődjogi szabályokra nézve a teherrendezéssel kapcsolatban beálló változásokat, végül az adó és illetékügyi kedvezmények című fejezetben tárgyalt földbirtokpolitikai vonatkozásaiban fontos rendelkezéseit a törvénynek és végrehajtási rendeleteknek.

Dr. Térfy — dr. Isaák: A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930 : XXXIV. tc. Budapest 1931, Magyar Törvények Grill-féle kiadása. A szerzők kiváló gyakorlati érzékkel állították össze e könyvben mindazt, ami az új törvény alkalmazása során segítségül és támogatásul szolgált: az előmunkálatokat, utalásokat más törvényhelyekre és a legkülönbözőbb tárgymutatókat. A polgári eljárási részt dr. *Térfy* Gyula kartársunk, a büntetőjogi részt pedig dr. *Isaák* Gyula kir. főügyész-helyettes szerkesztette.

M.